

prvem tudi napredek v drugem. S to nadejo pa tudi završujem svojo razpravo.

Dr. Janko Sernek.

O sodelovanji političnih oblastev, kadar se razsoja, je li neprimičnino privzeti v deželno knjigo ali ne.

Z ukazom z dne 17. junija 1881, št. 8389, je miniserstvo za notranje reči dogovorno z ministerstvom za pravosodje deželni vladi v Ljubljani o pritožbi graščaka Morica L., ki je prosil, naj se pripiše več zemljeknjižnih celot njegovemu deželnoknjižnemu posestvu v Radečah in v Svibnem, prijavilo nastopno:

Z vprašanjem, koliko so politična oblastva pristojna razsojati o dopustnosti prememb v deželnoknjižnem posestvu, pečalo se je uže najvišje sodišče v svojem izreku z dne 12. junija 1872, ki je zadeval v prvi vrsti le razmere deželne knjige na Češkem, ki se pa naslanja v svojih razlogih na splošna uvažanja, zadevajoča ne le deželne knjige te kronovine, ampak sistemo deželnih knjig sploh z ozirom na njihov državnopravni značaj.

Po teh uvažanjih je utemeljeno sodelovanje političnih oblastev, kadar se razsoja, je li prevzeti to ali ono neprimičnino v deželno knjigo, v tem, da deželna knjiga ni samo sodna naprava, ampak je tudi zaradi posebnega stališča, katero ima po ustavi deželnoknjižno véliko posestvo, podstava deželni ustavi; zaradi tega državnopravnega pomena deželne knjige strankam ne more biti dano na voljo, hočejo li, da se privzemo take neprimičnine v deželno knjigo ali ne; prav tako pa ta reč tudi ne spada jedino le v kompetencijo sodišč, za katera so mero-dajni tabularni predpisi, ne pa narodnogospodarske in politične razmere. Presojati take javnopravne reči so poklicana torej po smislu omenjenega izreka najvišjega sodišča pred vsem politična deželna oblastva.

Ako imamo v čislih te nazore najvišjega sodišča, nimajo politična oblastva nikakega posebnega uzroka, zakaj bi drugače

mislila, nego li sodišča na Kranjskem, in zakaj bi ne razsojala o tem, je li zaradi vsprejetja neprimičnin v kranjsko deželno knjigo bati se, da se godi kvara javnemu interesu ali ne. Pomisliti je tu, da je moči ustanoviti deželnoknjižne celote, ki upravičujejo za volitev v vélikem posestvu, ne samo tako, da se napravijo nove deželnoknjižne vloge, v katere se preneso dotične zemljeknjižne neprimičnine, ampak posredno in pod gotovimi pogoji celo neposredno tudi tako, da se pripišejo neprimičnine, ki jih ni v deželni knjigi, deželnoknjižnim celotam, in da je torej umestno paziti zaradi javnega interesa na premembe zadnje vrste.

Deželnega političnega oblastva na Kranjskem tudi ne bodo ovirala po ustanovitvi deželnoknjižnih vlog po smislu kranjskega zemljeknjižnega zakona z dne 25. marcija 1874, ona omejujoča določila, ki so v zemljeknjižnih zakonih drugih dežel. Prošnje graščaka tu ne bo težko rešiti, ker je po njeni vsebini misliti, da bi se pripisale v deželno knjigo le nekatere neprimičnine, ki so nakupljene v ta namen, da se posestvo aronduje in sicer kot zamena za druge deželnoknjižne neprimičnine, ki so se odprodale.

Zaradi tega se deželna vlada poziva, naj gledé prošnje graščaka L-a, kakor tudi v prihodnje v takih slučajih določi, so li politični oziri zoper to, da se takim prošnjam ustreže ali niso; odbiti take prošnje torej ni, če se prosi pripisne dovolitve iz uzrokov praktične potrebe ter zaradi tabularnega redú, in če v volilskih razmerah vélikega posestva zaradi tega ni nikake premembe.

Ker je višje deželno sodišče v Gradci v svoji razsodbi z dne 25. aprila 1879, št. 4015 določilo, da je smeti dotične neprimičnine le tedaj pripisati v deželno knjigo, če dá deželni odbor kranjski svojo dovolitev v pripis opozarja se deželna vlada še na to, da je ministerstvo za pravosodje, vjemajoč se s poprej razloženimi nazori najvišjega sodišča, rečeno višje sodišče opomnilo, da je političnemu deželnemu oblastvu, ne pa deželnemu odboru kranjskemu varovati javni interes.

